

Varsinais-Suomen Karjatalouskoulun

oppilaksi otetaan marraskuun alussa alkavalle 5½ kk. kestäväälle tietopuoliselle kurssille aikaisemmin karjataloudessa työskennelleitä. Kurssin aikana opetetaan paitsi alan ammattiaineita myös kaikkia kotitalouden ammattiaineita sekä käsitöitä. Kouluaajan kokonaiskustannukset ovat noin 300 mk. Vähävaraiset saavat valtion apurahoja.

Karjatalousharjoittelijoita otetaan koulun harjoittelutiloilta 1. 11. alkavalle harjoitteluvuodelle. Palkka harjoitteluajalta on täysihoidon lisäksi 120 mk/kk ja annetaan ahkeruuden perusteella vielä lisäpalkkio.

Hakemukset on osoitettava: Varsinais-Suomen karjatalouskoulu, Naantali Luolala. Niihin on liitettävä: 1) Koulutodistus jäljennökset, 2) papin todistus, 3) lääkärintodistus ja 4) holhoojan suostumus hakijan ollessa alle 21 vuotta.

Koulu alkaa syksyllä toimintansa uudessa ajanmukaisessa koulurakennuksessa Naantalin Luolalassa.

Lähempiä tietoja kurssista saa koululta joko kirjeitse tai puh. Turku 53 768.

Aino Ainen

kenisi poveen. Hätä ja hyvä mieli pani sydämen pamppailemaan.

Silloin se tapahtui...

Kuin salaman välähdys ponkasi lohi melkein keskeltä apajaa ja lensi hopeisena kaarena suoraan selälle päin ja yli lavusrivin.

— Voi voi, nyt se män, parahti Maija tuskaisesti, mutta Matilta pääsi miehen tavalla, — voi p...

Kuten arvata saattoi, apajasta tuli vesiperä, eli — ei silmiäkiä, sillä pikkukalatkin olivat kaikonneet ison pedon lähettyviltä.

Koko illan yrittivät rantiimiehet sekä samalla apajalla että lähiympäristössä, mutta turhaan. Lohi oli kaikonnut omille teilleen ja saavuttamattomiin.

— Kuuskilone, sanoi Matti seuraavana päivänä Riihmäen Katrille, kun tämä tiedusteli, että mitä hän meinasi, kun koko illan veti rantiita samassa paikassa. Tällä kertaa ei siis Mattia onnistanut, mutta oli se joskus onnistanutkin ja tuli vielä monesti onnistumaankin.

— — —

Vielä tämän vuosisadan alussa saaristolaiset valmistivat kalanpyydyksensä niin omintakeisesti, ettei esim. sellaiseen suureen pyydykseen kuin nuotetaan tuhlatu rahaa penniäkään. Hamppua, eli liinaa, kasvatettiin omassa huussintausta pellossa. Siitä naiset valmistivat tarvittavan kalastuslangan, ja miehet kutoivat niistä verkkoja tai rysiä tarpeen mukaan. Tietenkin tämä oli tavattoman suuritöistä, mutta rahan saanti oli vieläkin tiukemmalla. Myöskin siitä johtui, että nuotta tehtiin kahden talon yhteinen, samoin kierteessä oli tavallisesti kolme osakasta, kuten sen vetäjäkin.

Mistä nuotta-nimi lieneekin peräisin, mutta ainakin nämä saaristolaiset käyttivät siihen aikaan yksinomaan nimitystä »rantii» sen käyttötavan mukaan, kuten kierteestä sen omituisen, ympyrän muotoisen apajan mukaan. Rantiin potkiminen aloitettiin rannasta ja pyydys vedettiin rannalta käsin

apajan keskivaiheille rantaan, mistä sen toinen pää käännettiin ympäri niin, että se veneeseen lapettuna oli taas valmis potkittavaksi. Nuotta-nimitys ryömi muun sivistyksen mukana tänne saaristoonkin ja sitä käytettiin rinnan rantii-nimityksen kanssa, jopa viimeaikoina enemmänkin.

Tämän vuosisadan alkuvuosina ilmestyi yhä enemmän Porin Puuvillatehtaan valmistamia pumpulilankoja käyttöön. Sen teki mahdolliseksi helpottunut rahatilanne. Olihan päästy myymään metsää ja niillä ansaitulla rahoilla sopi ostaa kalanpyydystarpeita, joten naisten osuus verkkolankojen hankkimiseksi jäi kokonaan pois. Verkon kutominen taas ei ollut niin suuri työ, että se olisi ollut esteenä pyydyksien suurentamiselle, olihan pumpulilanka joutuisampaa kutoa kuin kotitekoinen. Tottunut kutoja pisteli sitä »venäheksi», että silmät valehteli.

Sitten, vähän ennen ensimmäistä maailmansotaa, ilmestyivät ensimmäiset koneella kudotut rantii-verkot kauppoihin. Tosin siitä tiesivät pahat kielet kertoa, ettei koneella kudottu verkko anna yhtä hyvin kuin käsin kudotut, mutta sekin luulo haihtui ennenpitkää. Näin olikin päästy kehityksessä uuteen vaiheeseen, jossa kaikki muu oli ostettua paitsi kivekset, mutta niistäkin jätettiin pois suuritöiset tuohipäälykset ja kivi kietaistiin vain kangaskappaleen sisään. Samoin puiset lavukset vaihtuivat korkkikohoiksi.

Jo pumpulilankojen käyttöön tulon aikoihin alkoi muodostua erikseen »pienrantii» ja »suurrantii». Ennen oli vain yksi rantii, johon syksykesällä lisättiin verkkoja ja poveen vaihdettiin tiheämpi »sikko» norssin ja muikun pyyntiä varten. Päästäkseen tästä epäkohdasta monet saariston kalastajatalot hankkivat yksityisesti ja erikseen pienen rantiin ja suurrantii pidettiin yhteisenä naapurin kanssa. Pientä rantiita käytettiin keväällä ja kesällä sisävesien heinikkorannoilla kaikenlaisen sekakalan pyyntiin. Sillä oli kätevä pyöräyttää apaja, kuten edellä kuvattu Matin ja Maijan tapaus osoitti. Hyvällä kalarannalla asuva isäntä saattoi sanoa emännälle:

— Kuoriha omenat, mie käyn pojan kans riipasemas kalat kattilua. Temppu saattoi todellakin onnistua ensimmäisellä apajalla.

Tarkkaa rajaa pienen ja suuren rantiin välille ei voi asettaa, koska siihen välille sopii monta kokoa. Jos haluttaisiin selvittää eroa jonkinlaisilla mittoilla, niin pitäisi käyttää sellaista epämääräistä mittaa kuin miehen syli, millä mitalla kalastajat tavallisesti pyydyksiään määrittivät. Pienen rantiin »reisi» saattoi olla noin 15—20 syltä, eli verkkoja yhteensä noin 30—40 syltä, ja verkkojen korkeus noin 3 syltä. Köyttä käytettiin tarpeen mukaan kussakin apajassa. Suuressa rantiissa oli vastaavat mitat: ympärys noin 50—80 syltä ja korkeus noin 6 syltä. Myöhemmin, eli tarkemmin sanottuna ennen sotia ja varsinkin sota-aikana, käytettiin vieläkin suurempia muikkunuottia, joten saaliskin oli sen mukainen.

Kalksalolainen Petteri Heininen kehui saaneensa sota-aikana Papinniemenstä apajan, joka lopotin rannassa myytyinä ja punnittuna antoi tulokseksi 1125 kg muikkuja.

Vaikka Laatokka mainitaan erikoisen hyvänä kalavetenä, oli aikoja, jolloin kalansaalis oli hyvinkin tiukalla ja suuren työn takana. Myöskin muutamat